

Akıllı Cihaz Kullanımının 3-6 Yaş Çocukların Gelişimine Etkisinin Okul Öncesi Öğretmenleri Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi¹

Osman Şalcı^{a*}, Kübra Karakaya^b, Seher Tatlıeşme^c

^{a, b, c} Bartın Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Bartın.

Öz

Günümüzde kullanılan teknolojik ürünler, insan hayatını yönlendiren, kolaylaştıran ve insan hayatının değişmez bir parçası olan araçlardır. Bu araçlar arasında akıllı telefon, tablet ve bilgisayar bireylerin yaşantılarında önemli bir yere sahiptir. Kullanımı gün geçtikçe artan bu akıllı cihazları küçük çocuklar eskiye oranla daha fazla kullanmayı tercih etmektedir. Akıllı cihaz kullanım yaşının düşmesi ve akıllı cihazların aşırı tercih edilmesi çocukların gelişimlerini birçok yönden etkilemektedir. Bu çalışmada, akıllı cihaz kullanımının 3-6 yaş çocukların gelişimlerine etkilerini okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda incelemek amaçlanmıştır. Çalışma grubunu okul öncesi eğitim kurumlarında çalışmakta olan 50 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunun iç geçerliliğini sağlamak için uzman görüşü alınmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda araştırmacılar tarafından sorular tekrar gözden geçirilmiş ve son şekli verilmiştir. Verilerin analizinde, betimsel analiz kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre, okul öncesi öğretmenleri çocukların akıllı cihazların kullanımının okul öncesi dönemde olmaması gerektiğini düşünmektedir. Öğretmenler akıllı telefon, tablet, bilgisayar gibi akıllı cihazların kullanımı hakkında ailelerin yeterli bilgiye sahip olmadığı görüşündedir. Çocukların akıllı telefon, tablet ve bilgisayar ile genellikle çizgi film izledikleri, çocuk şarkıları dinledikleri ve oyun oynadıkları belirlenmiştir. Okul öncesi öğretmenleri, akıllı cihaz kullanımının çocukların gelişimleri üzerine hem olumlu hem de olumsuz etkiler bıraktığı görüşünü bildirmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi dönem, akıllı cihazlar, okul öncesi öğretmenler

Evaluation of Pre-School Teachers 'Effects on The Development of Children 3 - 6 Years of Intelligent Device Use

Abstract

The technological products used today are tools that direct human life, make it easier and are a constant part of human life. Among these tools, smartphones, tablets and computers have an important place in the lives of individuals. Smaller children prefer to use these more intelligent devices more often than ever. Reducing the age of smart device use and over-choice of smart devices affect children's development in many ways. In this study, it was aimed to investigate the effects of using smart devices on the development of 3-6 year old children according to the opinions of preschool teachers. The working group constitutes 50 pre-school teachers working in pre-primary education institutions. As a data collection tool, semi-structured interview form developed by researchers was used. Proposals from experts have been taken to ensure the internal validity of the interview form. In line with the expert opinions, the researchers were asked to re-examine the questions and the final form was given. In the analysis of the data, descriptive analysis was used. As a result of the research, pre-school teachers think that children should not use smart devices in preschool period. Teachers believe that families do not have enough information about the use of smart devices such as smartphones, tablets, and computers. Children often watch cartoons, listen to children's songs and play games with smartphones, tablets and

¹Bu çalışma 7-9 Mayıs 2018 tarihinde Karabük'te düzenlenen 5.Ulusal Çocuk Gelişimi Öğrenci Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

*Yazışma adresi. Email: osman_salci_28@hotmail.com

computers. Pre-school teachers reported that the use of smart devices had both positive and negative effects on children's development.

Keywords: *Pre-school period, smart devices, pre-school teachers*

1. GİRİŞ

Teknolojik ürünler, insan hayatını kolaylaştıran araçlardır. İnsan hayatının değişmez parçası haline gelmiş (Horzum, Ayas ve Balta, 2014) bu araçlar arasında akıllı cihazların yani akıllı telefon, tablet ve bilgisayarların özel bir yeri bulunmaktadır. Aile içerisinde de hem ebeveynlerin hem de çocukların çeşitli nedenlerden dolayı akıllı cihaz ile geçirdikleri sürelerin arttığı görülmektedir. Bu durum, çocukların gelişimsel süreçlerin de etkiler yaratmaktadır. Yetişkin dünyasında yer alan internet, çocukların dünyasını da bulmakta ve hatta çocuklar tarafından daha büyük bir ilgiyle maruz kalmaktadır. Özellikle okulla ilgili çalışmalar, dijital oyunlar, sosyal ağlar çocuk ve gençler arasındaki en popüler etkinliklerdir (Aydın, 2013).

Ebeveynler tarafından takibinde ve etkili kullanıldığında yararlı olabilen bilgisayar, tablet ve akıllı telefonlar günümüzde kontrolsüz ve sınırı olmayan bir şekilde kullanımına bağlı olarak birçok olumsuz etkilerini de ortaya çıkarmaktadır (Çamurdan, 2007). Akılcı ve denetimli, yani eğitilmiş bir akıllı cihaz kullanımının yaygınlaşması için hem anne babanın hem de çocukların bilgilendirilmesinin de öğretmenlere sorumluluklar düşmektedir. Hem ev ortamının da hem de okul ortamının da teknolojik ürünlerin eğitim alanının da etkili bir şekilde kullanılabilmesi için ebeveynlerin ve öğretmenlerin teknoloji kullanımına yönelik bilgi birikimleri önemli bir yere sahiptir.

Teknoloji araçlarının çocuk üzerindeki etki alanını olumlu yönde genişletmek ve denetimsiz kullanımın olası problemlerini söndürmek için, anne ve babaların bilinçli davranışlar sergilemeleri ve okulla işbirliği oldukça önemlidir (Akkoyunlu ve Tuğrul, 2002). Kaya (2017), ebeveynlerin çocuklarının bilgi/iletişim teknolojileri (bit) kullanımına yönelik yaklaşımları ile çocukların bu teknolojileri kullanım alışkanlıkları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Ancak yapılan araştırmalar incelendiğinde okul öncesi dönem çocuklarının TV, bilgisayar, tablet, akıllı telefon gibi akıllı cihazların kullanım sürelerine ilişkin ülke örneğini temsil edecek Türkiye’de bir çalışmaya rastlanmamıştır (Akt.: Kaya, 2017). Bu kapsamda, okul öncesi öğretmenlerinin çocuğun gelişiminde akıllı cihaz kullanım etkileriyle ilgili görüşlerin ortaya koyma açısından çalışmanın özgün olduğu ve alandaki çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Araştırma, nitel araştırma modelinde tasarlanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Yapılandırılmış görüşme tekniğinde açık uçlu soru formu kullanılarak uygulanmıştır. Yapılandırılmış görüşmede amaç, görüşülen bireylerin verdikleri bilgiler arasındaki paralelliği ve farklılığı saptamak ve buna göre karşılaştırmalar yapmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

2.2. Çalışma Gurubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemiyle kendilerine ulaşılabilen 50 okul öncesi öğretmeni oluşturmuştur. Mesleki kıdem yılları incelendiğinde 0-10 yıl arasında 24, 10-20 yıl arasında 11, 20 yıl ve sonrasında ise 15 öğretmenin bu alanda çalıştıkları anlaşılmaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada verilerin toplanmasında, araştırmacılar tarafından araştırmanın amacı doğrultusunda geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Soru formunda yer alan örneklerden bir tanesi, "Akıllı cihazlar hakkında ebeveynlerin bilgisi yeterli midir? Akıllı cihaz kullanımı ile ilgili ailelere önerilerde bulunsanız ne söylerdiniz?" şeklindedir. Soru formunun iç geçerliğini sağlamak için sorular alanında uzman iki akademisyen tarafından incelenmiştir.

2.4. Verilerin Toplanması

Araştırma verileri, okul öncesi öğretmenlerinin müsait olduğu bir zaman diliminde yüz yüze görüşülerek toplanmıştır. Araştırmanın amacı açıklandıktan sonra sorular sorulmuş, gerektiğinde ilave sorularla verilen cevabın açıklanması istenmiş, görüşmeler not tutularak kaydedilmiştir. Her bir görüşme, yaklaşık 15-20 dakika sürmüştür. Soru formları cevaplandıktan sonra verilerin içindeki bilgiler sistematik olarak kodlanmıştır. Burada temel amaç toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Bunun için, temel olarak birbirine benzeyen veriler belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilmiştir. Daha sonra öğretmenlerin cevapları incelenmiş tablo haline dönüştürülmüştür. Bu bilgiler temsili olarak seçilmiş öğretmen ifadeleriyle desteklenmiştir. Soru formunu cevaplayan öğretmenlere sırasıyla Ö1'den Ö50'ye kadar kodlar verilmiştir.

2.5. Verilerin Analizi

Verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilmiş verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasını içeren bir nitel veri analiz türüdür (Özdemir, 2010). Bu çalışmada, görüşmelerden elde edilen kayıtların içerikleri not edilerek belirli temalar altında toplanmış ve tablolştırılmıştır.

3. BULGULAR

Tablo 1-7 arasında, öğretmenlerin akıllı telefon kullanımının çocukların gelişimlerine ilişkin görüşleri verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmenlerin Çocukların Akıllı Cihazlarla Tanışma Zamanı ve Akıllı Cihazları Kullanım Amaçlarına İlişkin Görüşleri

Çocukların Akıllı Cihazla Tanışma Zamanı	Frekans
2 yaş ve sonrası	1
3-4 yaş	2
4 yaş	1
5 yaş	7
6 yaş	16
7 yaş	13
9 yaş	2
3. sınıf	1
5. sınıf	1
Ortaokul	1
Uygun bulmayan	2
İlgi ve ihtiyaca göre	3

Çocukların Akıllı Cihaz Kullanma Nedenleri	
Oyun oynuyor	44
Resimlere bakıyor	6
Müzik dinliyor	12
Çizgi film izliyor	34
Klip izliyor	11
Araştırma ve ödev	1
Her türlü video izliyor	1

Tablo 1 incelendiğinde öğretmenlerin çoğunluğu çocukların 6 ya da 7 yaşında olduklarında akıllı cihazlar ile tanışmalarının uygun olduğu görüşünü bildirmişlerdir. Ancak tüm öğretmenler akıllı cihazların çocukların gelişimlerine katkı sağlaması amacıyla tanışılması gerekliliğini ifade etmişlerdir. Öğretmenler, çocukların akıllı cihazlarla ile en fazla oyun oynayarak ve çizgi film seyrederek zaman geçirdiklerini görmekteyiz. Çocuklar resimlere bakmak, oyun oynamak ve klip seyretmek için de akıllı cihazları tercih etmektedir. Öğretmenlerden sadece biri eğitsel amaçlı kullanım ile ilgili görüş bildirmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin Çocukların Akıllı Cihaz ile Geçirdikleri Zaman Hakkında Görüşleri

Öngörülen zaman	Frekans	Geçirdiği zaman	Frekans
15 dakika	1	1-2 saat	4
20-25 dakika	4	2 saat	3
30 dakika	13	2-3 saat	6
40-45 dakika	3	3 saat	1
1 saat	23	3-4 saat	4
2 saat	3	4-5 saat	3
Zaman geçirmemeli	3	3-5 saat	5
		5 saat	1
		5-6 saat	5
		6 saat	1
		6-7 saat	3
		Tüm zamanını	14

Tablo 2 incelendiğinde okul öncesi öğretmenler, çocukların akıllı cihaz ile eğitsel, bilgilendirici amaçlı 30 dakika ya da 1 saat zaman geçirmelerinde bir sakınca olmadığı görüşünü yansıtmıştır. Ancak çocukların gün içerisinde aile ortamında akıllı cihaz kullanımı ile görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin çoğu çocukların tüm zamanını akıllı cihazla geçirdiği görülmektedir. Öğretmenlerin diğer bir görüşü ise çocukların 3-6 saat arasında değişen zaman dilimleri içerisinde akıllı cihazlar ile vakit geçirmesidir. Bu durum, çocukların en az 21 saati yani haftada bir gününü akıllı cihaz kullanarak geçirdiklerini göstermektedir.

Tablo 3. Öğretmenlerin Sınıf İçerisinde Akıllı Cihaz Kullanımına İlişkin Görüşleri

Kullanım tercihi	Frekans
Hikaye etkinliğinde slayt gösterisi	10
Müzik (şarkı, dans, oyun vb.)	26
Görsel zenginlik (resimler)	6
Konu ile ilgili eğitici videolar (belgesel gibi)	7
Çizgi film	15
Matematik çalışmalarında	2
İngilizce eğitimi	3
Okuma yazma çalışmaları	6
Proje çalışmaları	1

Tablo 3 incelendiğinde; öğretmenler genellikle sınıf içinde müzik etkinliklerinde ve Türkçe etkinliklerinde kullanmayı tercih ettikleri görülmektedir. Çocuk şarkıları dinlediklerini, bunun yanında oyun oynarken çocuk şarkılarını açtıklarını, Türkçe etkinliklerinde masal dinletisi ve slaytlarla öykü anlatımı yaptıklarını, özellikle sınıf içerisinde çizgi film saatlerinin olduğunu ancak içeriğinin eğitici olmasına özen gösterdiklerini ifade etmişlerdir. Buna göre, öğretmenlerin de

sınıf içinde akıllı cihazlardan yararlandıkları ve özellikle müzik etkinliklerinde akıllı cihazları kullandıkları söylenebilir.

Tablo 4. Öğretmenlerin Akıllı Cihaz Kullanımının Çocukların Gelişimlerine İlişkin Görüşleri

Olumlu etkileri	Olumsuz etkileri
Görseli kullanarak hızlı öğrenme	Öfke
Araştırma yaparak öğrenmesine	Dikkat dağınıklığı
Teknolojik hayata uyum	Teknoloji bağımlılık
Güncel bilgilerden, yeniliklerden geri kalmama	Yanlış davranışlar
Eğitici videolar hafızayı geliştirir	Asosyallik
Geniş bilgi olanağı sunması	Şiddet kullanımı
Görsel zeka	Konuşma bozukluğu (geri kalması)
El göz koordinasyonu gelişir	Yeme bozukluğu
İngilizce eğitimi	İçe kapanıklık
Bilgilerin daha anlaşılır olması açısından	Göz problemleri
	Yaratıcılıkları engellenir
	İletişim ve arkadaşlık becerilerinin gerilemesi
	Obezite
	Tembellik
	Pratik düşünememe
	Dikkat süresinin kısalması
	Odaklanma problemi
	Zeka gelişiminde gerilik
	Uyku problemleri

Tablo 4 incelendiğinde, öğretmenler genellikle akıllı cihaz kullanımının çocuklar üzerinde olumsuz etkiler bıraktığını ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan ve olumlu görüş bildiren öğretmenlerin akıllı cihaz kullanımı konusunda olumsuz görüşleri de bulunmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %40'ı tamamen olumsuz düşünürken, %60'ı hem olumlu hem de olumsuz düşünmeye sahiptir. Olumlu görüşler incelendiğinde, “teknolojik hayata uyum, güncel bilgilerden ve yeniliklerden yararlanma, İngilizce eğitimi, el-göz koordinasyonunu geliştirme” gibi durumlar görülmektedir. Olumsuz görüşlerde ise “öfke ve şiddet kullanımı, asosyallik, içe kapanıklık, tembellik, yanlış davranışlar, arkadaş edinememe” gibi sosyalleşme problemleri, “teknoloji bağımlılığı, uyku problemleri, yeme bozukluğu, obezite, göz bozuklukları, zeka gelişiminde gerilik” gibi sağlık problemleri, “konuşma bozukluğu, iletişim geriliği” gibi dil problemleri, dikkat dağınıklığı, dikkat süresinin kısalması, yaratıcılığın engellenmesi, odaklanamama, pratik düşünememe” gibi zihinsel süreçlerinde problemler görülmektedir.

Tablo 5. Öğretmenlerin Çocuklara Akıllı Cihaz Kullanımının Yararlarını ve Zararlarını Anlatma Yollarına İlişkin Görüşleri

Cevaplar	Frekans
Oyun yoluyla	13
Örnekler vererek	3
Hikayelerle	9
Konu ile ilgili sohbet ederek	16
Slaytlar ile	3
Drama	14
Görsel uyarıcı levhalar, afişler	2
Kitap okuma	2
Rol model olarak	1
Bir film ile	1

Tablo 5 incelendiğinde, öğretmenlerin akıllı cihaz kullanımının yararları ve zararları anlatma yolları olarak oyunu, dramayı (n=14) ve sohbet etmeyi (n=16) daha fazla tercih ettikleri görülmektedir. Bunu sırasıyla hikaye, örnek verme, kitap ve görsel uyarıcılar, model olmak ve film izletmek takip etmektedir. Buna göre, öğretmenlerin akıllı cihazların kullanımı konusunda çocuklara drama başta olmak üzere çeşitli etkinlikler yoluyla bilgilendirme yaptıkları söylenebilir.

Tablo 6. Öğretmenlerin Akıllı Cihazlar Konusunda Ailelerin Bilgilerine ve Ailelere Verilecek Önerilere İlişkin Görüşleri

Ebeveyn bilgisi	Frekans	Aileye öneriler	Frekans
Yeterli	3	Çocukla geçirebileceği eğitici	3
Yetersiz	53	oyuncaklar ve şarkılı oyunlar oynaması.	3
		Çocuklardan uzak tutmaları gerekliliği	5
		Kaliteli zaman geçirmeleri için yönlendirme.	1
		Çocukların izledikleri ve dinledikleri şeyleri araştırmaları	1
		Çocuklarıyla ilgilenmeleri ve sorumluluk vermeleri	7
		Seminer düzenlenir.	2
		Araştırma yapımları açısından yönlendirme yapılır.	13
		Sınırlı konularda ve zamanda kullanmaları yönünde bilgilendirme.	12
		Bilgilendirici toplantı ve konuşma yapmak.	2
		Akıllı cihaz yerine hikaye kitapları almaları ve okumaları.	
		Ebeveynlerin örnek olmaları.	

Tablo 6 incelendiğinde; okul öncesi öğretmenleri ailelerin akıllı cihaz kullanımı hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını düşünmektedir. Öğretmenler bu konuda ailelere akıllı cihaz kullanımı hakkında seminerler, toplantılar yapılarak bilgilendirmenin öneminden bahsetti. Öğretmenler ailelere akıllı cihazların sınırlı ve kontrollü bir şekilde kullanılması, kaliteli zaman geçirme ve oyun gibi faaliyetlerde bulunulması gibi önerilerde bulundu. 0-6 yaş aralığında çocuk sahibi olan ebeveynlerle yapılan bir araştırmada ebeveynlerin çoğu çocukların akıllı cihazla internet kullanıldığında çocuğu korumaya yönelik herhangi bir girişimi olmadıklarını belirtmişlerdir (Kırık, 2014). Buna göre, öğretmenlerin, akıllı cihaz kullanımı konusunda ailelerin yeterli bilgiye sahip olmadığı görüşünde oldukları, konuyla ilgili olarak ailelere çeşitli önerilerinin bulunduğu söylenebilir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırma sonucunda, okul öncesi öğretmenleri çocukların akıllı telefon kullanımında 6 ya da 7 yaşın uygun olabileceği düşüncesinde oldukları belirlenmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu (2013) tarafından yapılan bir çalışmada 6-10 yaş arası çocukların cep telefonu kullanma yaşının 7 olduğu ortaya çıkmıştır (Akt: Aktay ve Aktay, 2015). Teknolojik araçların kullanımıyla ilgili yapılan bir araştırmada 0-3 yaş arası çocukların gelişimlerinin olumsuz etkilenmemesi adına teknolojiyi kullanmamalarının önemli olduğu vurgusu yapılmıştır. Üç yaş üstü çocuklarda ise aynı olumsuzlukların olabileceği, ancak onların öğrenmelerde aktif katılımcı olmaları sebebiyle teknolojik araçları daha iyi bir şekilde kullanabilecekleri belirtilmektedir (NAEYC, 1996). Yapılan bir araştırmada elde edilen sonuca göre bilgisayar oyunu oynamaya başlama yaşının okulöncesi döneme kadar inmesidir (Akçay ve Özcebe, 2012). Üniversite öğrencileriyle yapılan bir araştırma da birçok öğrencide teknolojik aletler ile oyun oynama alışkanlığının var olduğu gözlenmiştir (Elmas, Kete, Hızlısoy ve Kumral, 2015).

Öğretmenler sınıf içi etkinliklerde akıllı cihazları şarkı öğretirken, oyun oynatırken, eğitici çizgi film izletirken, öykü anlatırken kullandıkları ortaya çıkmıştır. Okul öncesi öğretmenleri, genel olarak çocukların yarım saat ya da bir saat eğitim amaçlı akıllı cihazlarla vakit geçirmelerinde bir sorun olmadığı görüşündedirler. Dört yaşından küçük çocukların televizyon, tablet, bilgisayar ve akıllı telefon gibi teknolojik araçları kullanmaları gün içerisinde 1-2 saat arasında sınırlı olmalı ve 2 yaş ve altı çocuklar ise bu akıllı cihazlarla tanışmamalarına dikkat edilmelidir (Mustafaoğlu, Zirek, Yasacı ve Özdiçler, 2018). Öğretmenler akıllı cihazları kullanma şekillerine bağlı olarak yabancı dil eğitiminde, teknolojik hayata uyum sağlamasında, bilgiyi doğru ve hızlı edinmesinde çocuklara katkı sağladıklarını ifade etmektedirler. Bu durumu destekleyen bir çalışmada, 3-6 yaş çocukların akıllı cihazlar aracılığıyla oluşturulan dijital ortamlarda oynadıkları eğitsel oyunlar ile yabancı dil, matematik kavramları, renk kavramları gibi pek çok kavramları öğrenebildikleri görülmüştür (Sezgin, 2017). Bilgisayarlar etkili bir şekilde kullanıldığında çocuklarda dil, matematik, zihinsel aktivitelere katılma, tutarlı olma, dikkatini verme ve sürdürme, öz disiplin, tek başına oyun oynama gibi katkılar oluşturabilmektedir (Sayan, 2016). Ancak sınırsız kullanıldığında çocukların gelişimlerinde olumsuz etkiler bırakacağı,

sosyal, bilişsel, bedensel, dil ve zihinsel gelişimlerinde problemler yarattığı düşünülmektedir. Bu problemler; öfke ve şiddet kullanımı, asosyallik, içe kapanıklık, tembellik, yanlış davranışlar, arkadaş edinememe, teknoloji bağımlılığı, uyku problemleri, yemek bozukluğu, obezite, göz bozuklukları, zeka gelişiminde gerilik, konuşma bozukluğu, iletişim geriliği, dikkat dağınıklığı, dikkat süresinin kısılması, yaratıcılığın engellenmesi, odaklanamama, pratik düşünememe durumlarıdır. Bilgisayar ve tablet gibi teknolojik aletlerin sakıncaları incelendiğinde zamanının çoğunluğunu geçirme, içine kapanıklık, göz ve bedensel problemler, bağımlılık, yarışçılık, gösterişçilik gibi durumlar yer almaktadır. Nunez-Smith, Wolf, Huang, Emanuel, & Gross, (2008) yapmış oldukları araştırmada okul öncesi dönemdeki çocuklarında teknolojik araçların kullanımı sağlık, psikolojik, fiziksel ve zihinsel problemlerini ortaya çıkarmaktadır (Akt.: Sayan, 2016). Günüç ve Adli (2018) yaptıkları çalışmada en dikkat çeken sonucun, teknolojinin bebeklerin davranışları ve psikolojileri üzerinde etkilerinin olması olduğunu belirtmişlerdir. Tablet ve bilgisayar kullanımının artışı çocukların kas-iskelet sistemlerinde problemler yaşamasına ve vücudun en çok boyun, omuz, bel ve sırt bölgelerinde rahatsızlıkların oluştuğu görülmüştür (Yel ve Korhan, 2015).

Çalışmada saptanan durumlardan biri ise çocukların akıllı telefon, tablet ve bilgisayar gibi akıllı cihazlarla genellikle oyun oynaması ve çizgi film izlemesidir. Kaya (2017) çalışmasında çocukların akıllı telefon, tablet ve bilgisayarı daha çok oyun, video ve çizgi film için kullandıklarını ortaya koymuştur. Televizyon izleme ile ilgili yapılan bir çalışmada ise çocukların izledikleri programlardan en çok çizgi filmleri tercih ettikleri görülmüştür (Ünüvar, Çalışandemir ve Poyraz, 2016). Bu bulgu, çalışma bulgularını destekler niteliktedir.

Araştırma bulguları incelendiğinde, öğretmenlerin drama, oyun ve birebir konuşmayı çocuklara akıllı cihazlar konusunda bilgi vermek için daha fazla tercih ettikleri görülmüştür. Bunun yanında okul öncesinde çocukların akıllı cihaz kullanımı konusunda ailelerin bilgilendirilmesi gerekmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin akıllı cihaz kullanımıyla ilgili ailelere verdiği önerilerden dikkat çeken öneri, sınırlı-kontrollü ve eğitim amaçlı kullanma yönünde olmasıdır. Ancak bir araştırma neticesinde ebeveynlerin büyük çoğunluğu çocukları internetten takip etmeyip kendi işleri ile ilgilendiklerini ortaya koyulmuştur (Kırık, 2014). Anne-babaların kullandıkları akıllı cihazların çocukların gelişimlerinde olumsuz etkiler yaratacağını bilmeleri önemlidir. Teknolojik aletlerle zaman geçirmesi yerine kendi akranları, yetişkinlerle ya da tek başına oyun oynaması çocukların gelişimlerine olumlu etkiler bırakacaktır (Mustafaoglu vd., 2018).

Araştırmadan elde edilen sonuçlardan yola çıkarak aşağıdaki öneriler getirilmiştir:

- Teknolojik gelişim konusunda ve teknolojik araçların özellikle akıllı cihazların (akıllı telefon, tablet, bilgisayar) nasıl, ne zaman ve ne için kullanılması gerektiği, karşılaşılan güçlüklerle ilgili farklı çözüm yollarının neler olabileceğine yönelik okul öncesi öğretmenlere ve

ailelere eğitim çalışmaları, seminerler verilebilir. Bu seminerlerde, konuyla ilgili farkındalık oluşturulabilir ve olayın teknoloji bağımlılığına dönüşmemesi için gerekli tedbirlerin alınması sağlanabilir.

- Günümüz teknoloji gelişimini düşününce akıllı cihaz kullanımı ile ilgili çocuklara sınıf içerisinde eğitim etkinliklerinde bilgilendirici faaliyetlere daha sık yer verilmelidir.
- Farklı bir çalışmada, değişik yaş gruplarından çocukların teknolojik araçları kullanım durumları incelenebilir. Böyle bir çalışmada, görüşme yanında gözlem yönteminden de yararlanılabilir.

KAYNAKÇA

- Akçay, D. ve Özcebe, H. (2012). Okul Öncesi Eğitim Alan Çocukların ve Ailelerinin Bilgisayar Oyunu Oynama Alışkanlıklarının Değerlendirilmesi. *Çocuk Dergisi*, 12(2):66-71.
- Akkoyunlu, B. ve Tuğrul, B. (2002). Okulöncesi Çocukların Ev Yaşantısındaki Teknolojik Etkileşimlerinin Bilgisayar Okuryazarlığı Becerileri Üzerindeki Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23: 12-21.
- Aktay, S. ve G. Aktay, E. (2015). İlkokullarda Teknoloji Eğitimi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(19).
- Aydın, İ. (2013). Çocuk, İnternet ve Etik. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 1(2).
- Çamurdan, D. A. (2007). Görsel Medyanın Çocuk Sağlığına Etkileri. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*. Cilt 16 Sayı 2-25.
- Elmas, O., Kete, S., Hızlısoy, S. S., Kumral, N. H. (2015). Teknolojik Cihaz Kullanım Alışkanlıklarının Okul Başarısı Üzerine Etkisi. *SDÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(2).
- Günüç, S. ve Atli, S. (2018). 18-24 Aylık Bebeklerde Teknolojinin Etkisine Yönelik Ebeveyn Görüşleri. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*. 5(2), 1-22.
- Horzum, B. M., Ayas, T. ve Balta Ç. Ö. (2014). Çocuklar İçin Bilgisayar Oyun Bağımlılığı Ölçeği. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. 3(30).
- Kaya, İ. (2017). Anne Babaların Çocuklarının Bilgi/İletişim Teknolojileri (Bit) Kullanımına Yönelik Yaklaşımları ile Çocukların Bu Teknolojileri Kullanım Alışkanlıkları Arasındaki İlişki. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12(18), 173-186.
- Kırık, M.A. (2014). Aile ve Çocuk İlişkisinde İnternetin Yeri: Nitel Bir Araştırma. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, Şubat 2014 Cilt:3 Sayı:1 Makale No: 32 ISSN: 2146-9199.
- Mustafaoğlu, R., Zirek, E., Yasacı, Z. ve Özdiçler, R. A. (2018). Dijital Teknoloji Kullanımının Çocukların Gelişimi ve Sağlığı Üzerine Olumsuz Etkileri. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 5(2),1-21.
- NAYEC (National Association for Education of Young Children). (1996). Technology and young children—Ages three through eight. *Young Children*, 51(6), 11-16.
- Sayan, H. (2016). Okul Öncesi Eğitimde Teknoloji Kullanımı. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 5 (13).

- Sezgin, D. (2017). Okul Öncesi Dijital Boyama Kitaplarının Görsel İletişim Tasarım Açısından İncelenmesi Ve Uygulama Önerisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ünüvar, P., Çalışandemir, F. ve Poyraz, E. (2016). Çocuğu Okul Öncesi Eğitime Devam Eden Ailelerde Televizyon İzleme Sürelerinin İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (17), 1-10
- Özdemir, M. (2010). Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 323-343.
- Yel, B. E. ve Korhan, O. (2015). Eğitsel Amaçlı Masaüstü/Dizüstü/Tablet Bilgisayar Kullanımında Öğrencilerin Kas İskelet Hareketleri Ve Olası Kas İskelet Rahatsızlıkları. *Süleyman Demirel Üniversitesi Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*, 3(3), OS:Ergonomi2015, 631-638, 2015.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (9. Baskı, Ekim). Ankara: Seçkin Yayıncılık.